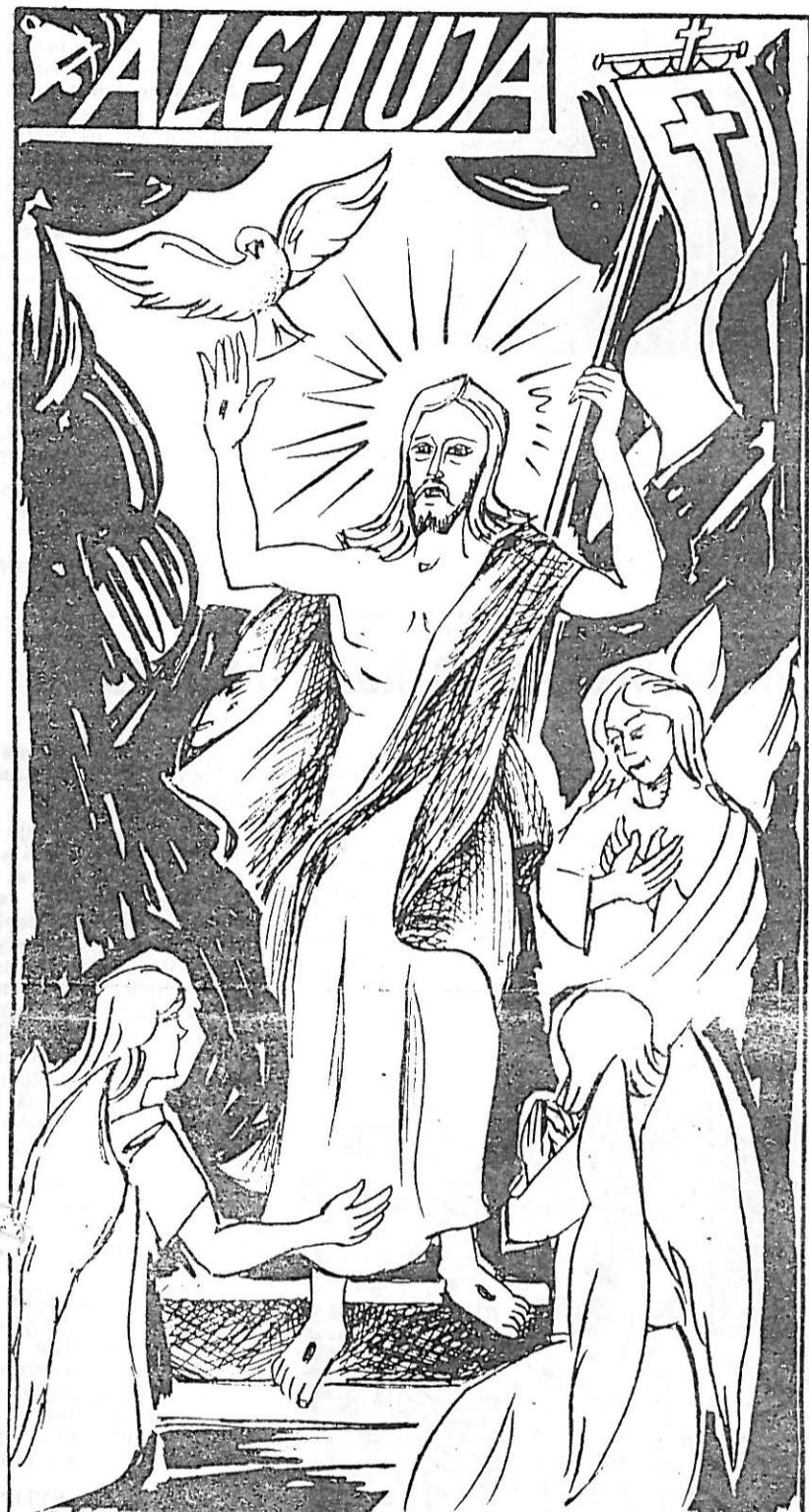

Jurgis Vasiljevič

AUKŠTAITIS

L.S.Utenos rajono tarybos leidinys. Laikraštis ne tik aukštaiciams.

1994 m. balandžio 1 d. Nr. 2 (38)

SVEIKI, SULAUKE ŠV. VELYKŲ!

V. Petronio pieš.

A. GRIGARAVICIENĖ NERA MIRTIES

Nuristas akmuo
nuo kapo, nuo širdies.
Ir atvira anga --
Tavės nėra.
Nėra ir amžinos mirties.
Tu prisikčieji dangui
ir klajūnei žemei,
ir žmogul klystančiam
ir ieškančiam gerumą.
Tu, Kristau, išėjai
iš juodo kapo,
Tu pakilai iki dangaus
vaikus
ir prisikélęs vėl eini žeme,
vėl gydai, prikeli ir mokai.
Tik ar pažįstam mes Tave?
Nuristas akmuo,
Ir atvira anga..
Širdis žmogaus
Tavo Meilių žodžiai atvira.
Nuristas akmuo --
mirties nėra.

Senoji Utena laužų ugnimi
prie brangių Lietuvai
vielę pradėjo Kovo 11-osios
šventę. Nors ne visi, namai
buvo pasipuošę trispalvėmis,
ėjome į senąja bažnytėle pa-
simielsti už laisvės kankinius
ir gyvuosius, kad Sventojo
dvasia apšviestų valdančiųjų
protos, o piktosi sumažintų
jokią Jėnus. Sventas Mišias
už Lietuvą, jos sūnus ir duk-
ras, kritusius už laisvę, auko-
jo kunigas Petras Tarulis,
graudžiai ir iki ašarų ilges-
singai giedojø „Aukštaitij“
choras, vadovanjamas Adolfo
Drūtko. Nemažas būrys ute-
niškių susirinko prie Kančių
paminklo pagerbtii kalėjimose
ir lageriuose nukankintųjų.
Tarybos pirmmininko pavado-
tojas Petras Galianskas,
suscikundamas su Didžiaja
švente, priniinė didžiaules
skriautas, padarytas ir daro-
mas laufai. Išreikšdamas vilį
jei reikės Tėvynę ir vėl
atsišas sūnų ir dukterų, kurie
vel aukos brangiausią turtą
gyvybę, kad apgintų lais-

Kovo 11-ają minint

ve. Liudgarda Juodkienė pas-
kaitė savo kurybos eiliu, pa-
minėdama žiaurią okupaciją
ir vilnianasi šviesesne ry-
diena. Krikščionių demokratų
partijos pirmmininkas Vytautas
Petronis panainėjo sūnų ir
duktų aukas ir teikė vilij
tikrajai laisvei ir Neprikla-
somybei. Minėjimą užbaigė-
me giesme „Marija, Marija“.

Susimastę ir liūdinė aplie-
fiome šventorių, priekaištiau-
damai valdančiajai partijai,
kuri vis dar negali sutikti su
Lietuvos atsiskyrinu tuo
didžiaju savo draugų ir ne-
siryžta jėsiniui atsiskyrinu

dienos, kaip tautos šventės,
paskelbdama ją nedarbo die-
na.

Vakare gausia visuomenė,
susirinkusių kulturos rūmuo-
se, sveikino rajono valdytojas p.
Algimantas Dementius, pa-
prašydamas partijas ir judė-
jimus padėti gėlių žymiose
laisvės kovotojų atminimo
vietose. Sayo sveikinimo ze-
džiuose palietė ir blogi, kur-
rio apstu valdančiose struk-
tuose. Sventę akcentavo
Lietuvos kamero orkestro
koncertas, kuriamo dalyvavo
svečias, dirigentas iš Izraelio.

Skirstėmės susimastę, ta-
čiau tvirtai išsilinkę, kad šios
datos niekas nepajęgs išbrau-
kti iš lietuvio širdies, kuri
kaip lazerio spindulys per-
smeigis vis daugiau širdžių,
tegu ir pamažu, bet tvirtai,
nes nieko nėra brangesnio už
Tėvynės laisvę ir tautos norą
nutraukti vergijos grandines.

Ona AGLINSKIENĖ

Lietuvos krikščionių demok-
ratų partija šiame minės sa-
vo 90-metį. Atkurtą 1990

metų sausį, ji buvo registratuota
pirmoniomis atstovybės gyvavimo
dienomis. Per kelverius metus ji tapo įtakingo politinė
jėga -- dabar joje daugiau kaip 3 tūkstančiai narių.

LKD partijos statute skelbia-

mas tikslos -- krikščioniškos

moralės principais pagrįstos

demokratijos įtvirtinimas,

kas visuomeninio bendravimo

normas. Ir asmeninė nuosa-
vybė turėti tarpantį visuome-
nių gerovei.

Butų per drąsu sakytį, kad

štandien viena kuri nors

partija turi žmonių, pasiruo-
susiu dirbtį visose valdžios

strukturose. Mes jisivaizduo-
jame, kad po Seimo rinkimų

valdymas tikriausiai bus koa-
licinis.

LKD -- už teisingą nuo-
savybės teisés atstatymą. Be-
je, dabar lenka spręsti daug

sudėtingų dalykų. Jei kuri

partija turėtų gatavus re-
ceptus, ką daryti kiekvienu

atveju, žmonės, tai žinodami,

turbūt atiduotų jai voldžią ir
be rinkinų.

LKD programoje nuro-
dyta, kad LKD bendradar-
biavimą su Bažnyčiai spren-
diant politines, ekonominės

ir dorovės problemas.

„Bažnyčios paramą jausi-
me tik tol, kol LKD nariai
vadovausis krikščioniškomis
idejomis. Jei liktų tik parti-
jos pavadinimas, tačiau parti-
ja nesiekia krikščioniškųjų
idealų, moralinės Bažnyčios
autoritetas mums nepadėtų“.

„Bažnyčios paramą jausi-
me tik tol, kol LKD nariai
vadovausis krikščioniškomis
idejomis. Jei liktų tik parti-
jos pavadinimas, tačiau parti-
ja nesiekia krikščioniškųjų
idealų, moralinės Bažnyčios
autoritetas mums nepadėtų“.

Kristaus gyvenimo viršunė

Norėjau Tavo garbei amžiaus degli,
Nes laimei amžinai pavadinai mane.

Kun Edmundas RINKEVICIUS

Tikriausiai, kas yra tikra,
gražu ir amžinu, pajaučia
ir išgyvina žmogaus vaikščia
širdis. Juolab tada, kai jojo
vaikystė sutapo su pačiu
sunkiausiu Tėvynėi laikine-
čiu, ir kada jos likimas per-

sipynė su žmogaus vaikystės
likimu.

Pamenau takelj į mokyklą.
Šiaišai. Iš už miško plūpteli
drąsių kamuočių. Sušaudyta
kuinymu sodyba, o kartu te-
(Nakelta į 2 psl.)

Kristaus gyvenimo viršunė

(Atkelta iš 1 psl.)

vas ir dukra. Dažnai minimas tėvų žodis „vežimas“ Ir tas „vežimas“ virlo papai sa lempas neapšviestose trobos kalnuose. Ilgas, pilkšvai juodes traukinys, posukyje išsiroga lyg smauglys, jau palečių į Sibirą. Klūpantį juodą apsigrenusį moteris buvusi lauke, besimeldžianti už mūs. Ir rožančiaus karoliukai šaltoje, apšarmojusias langais troboje, belaukiant manos. Kailiniai, vis greičiau atšalanti geležinė krosnelė, perimtas ir baimė vienai, ir karoliukai. O

su jais kartu ir tėviškės ilgesys, kaip tada atrodė, negrīžtamai prarastas. Ir prisiminimai...

Pavasaris. Sv. Velykos. Su broliuku einam pas kaimynius „kiaušiniauti“. Vieversio giesmė virš laukų, ir patys gražiausiai kaimynų atrinkti rastuoti kiaušinėliai. Ir dar kažkas šviesaus ir nuostabaus, džiaugsmingo ir išganingo. O kas? Tada tik vartos ūžis galėjo nuausti.

Ir taip sv. Velykų prasmė metai iš metų artino tolimumą svajonę — sugrįžti. Viešais metais toji prasmė atsi-

liepdavo varpo dūžiu parapijos Bažnyčioj. Tada dingdavo vargai ir skriauda. Kitais metais — tajų vieversio giesmė — ir užgimdavo šviesi vilnis. Trečiais — raštuolu kiaušinėliu, — ir išgirdavai tėviškės dainą, — pamatyda vai gimtuoju namus, medžius, ir susigrąžindavai prarastą ramybę. O dabar jau savo gyvenimo inokalnėj galiai suvokti, jog Kristaus gyvenimo viršunė — Sv. Velykos. Savo išganymo kranju per Prisikėlimo jėgą švelniai, kaip savo kudikius, glandžia žmones prie savo širdies ir šauki tikrajam džiaugsmui, iamei, amžinajam gyvenimui.

Veronika KINDURIENĖ

Kur atrasti tiesą?

Eina ketvirti Nepriklausomybės metai. Kiek daug sava-jota ir viltasi. Atrodė, niekas ir niekada nebenorės grįžti į priekartos kelią. Kiek noro dirbtini savam lauke, savo tėvų paliktoje žemėje.

Vargai mūsų kaimo žmonės! Kaip jie dar karta apgaudi! Senieji puikiai suprato ir supranta, kad komunistais, buvusiais ir esamais, tik kitą pasivadinusiais, jokiui būdu negažima pasitikėti. Ne-paprastai gaila kaimo jaunu-jų, tų, kurie ginię vergijoje Jie nebesupranta, kas yra

laisva Tėvynė, kas yra sava žemė, pačių augintas jayas, gyvulys, sodintas sodas, laisvas darbas. O koks baisus vyru ir netgi moterų gérinas!

Vyriliausybės vyrai visus „žiugina“ gerėjančiu gyvenimu. O iš tikrųjų?

Iš pradžių rėktė rėkė, kad niekas nenori žemės. Paskui, kad be kolūkių mīsime baidu. Badu nemirę, žemę intuméme, jei netrukdyt. Nepadeda ukininkams, tyčia žlugdo juos.

Melas kiekvieną dieną iš auksčių tribūnų, iš laikraščių, radijo. Meilė oja tie, kurie visko perteke, vis dairosi atgal. Kuo mums tikiti?

Jonas LIMBA
Lellūnų kuopos krikščionių demokratų partijos narys

L. JUODKIENĖ

MALDA

Mes klūpom prieš Tavo paveikslą,

Marija, motule visu.

Ir prašom globos, neapleiski —
Sloj žemėj taip šalta, baisu.

Apgaužk savo skraistemis žemę
Nuo nūdienos vėjų žlaurlų.

Vienintelis mostas daug lemia —
Sukvieski prie kojų savų.

Sirdies savo baigtą leliją

Tlek anžių žmonėms dalini,

Bet kraujas ir ašaros lyja

Ir skausmo melai sklidinai.

Zmogus ligi šiol žmones ryja,

Bet slibinas tieka ramus.

Pamokyk išverti, Marija,

Aukojai Tu sūnų dėl mūs.

Mus blaško lyg vlenišą pienę,
Sunaikina sodus, namus.

Pakvieski, Dangaus Karaliene,

Vlsuotinel atgailai mus.

ATLIKIME ISPAŽINTI

Ne, keršto nereikia, nereikia žudyni —

šiar žemė krauko iš šiol nesugerbė.

Dar gėlės nežydi ant kapų didvyrių.

Vardai jų danguje tik žvaigždėmis žerl.

Ne, keršto nereikia. Ir pykčio nerelkia.

Vlsuotinė ispažintinė prie Dievo klausyklos atlikime, žmonės. Taip žemei reikla, juk žydros žibuoklės iš krauko išdygo.

Atlikime ispažintį brolių prieš brolių.

Kaltes ispažinkim kaimynas kaimynul.

Kapai ligi šiolei kraujuoja molū ir kaulai dejuoja po girkždančiu žyvu.

Jau saulė sūpuojas į langą jkrltus.

Velykų varpai skelbia žemei:

— Jis kėlės!

Ateiki, žmogau, ir suklupk prie klausyklos, Nurlims tada žmonės ir žvyrdublių vėlės.

Mieliai tautiečiai

Per pusimtį okupacijos metų nuo mūsų buvo sliptama tautos ir valstybės istorija. Net kelios kartos žmonių apie prieštūtį mažai ką žinojo. Mes savo krašte — Mažojoje Lietuvoje — turime istorijai ir kultūrai didžiai užspelninti ir plačiai žinomų asmenybių: Vyduunas, M. Jankus, Mažosios Lietuvos Vyr. Gelbėjimo Komiteto signatarai E. Jagomastas, A. Brakas, H. Zudermanas ir kiti. Taip pat būtina jamžinti raudonųjų okupantu genocido aukas. Juos pagerbti ir prisiminti — mūsų pareiga. Memorialinės plokštės, paminklai šviesiausios krašto galvoms ne tik papuoš senają Silutėje ir jos apylinkes, bet ir priekelės istorinę atmintį. Dėl to Silutėje rajono tarybos 1993 m. lapkričio 11 dieną įkurta ISTORINIŲ IJVYKIŲ IR ASMENYBIŲ JAMŽINIMO KOMITETAS. Jo tikslai yra sie: nustatyti asmenybes ir jvykius, kuriuos verta jamžinti, numatyti jamžinimo būdus, skelbti konkursus paminklams, ieškoti rėmėjų bei kaupoti lėšas šiemis tikslams igyvendinti.

Todėl kviečiame savo pa-siūlymais, veikla ir pinigine auka parenti šį kilnų darbą.

Istorinių jvykių ir asmenybių jamžinimo komitetas

Musų adresas: Istorinių jvykių ir asmenybių jamžinimo komitetas, 5730 Dariaus ir Girėno 1, Silutė (306 kab.), tel. 52533, 53343, 54887. Einamoji sąskaita Nr. 700595 (ltai) ir Nr. 2070605 (valiuta). Žemės ūkio bankas, Silutės skyrius, kodas 260101435. Pinigus galima aukoti grynais, pavedimu, pašto perlaida.

Kovo 19-ąją tokia tema vyko konferencija, suruošta LKDP Utenos skyriaus valdybos.

Dvylikta valanda, Utenos vaikų muzikos mokyklos salė pilnutėlė susirinkusi. Tai visi senyvo amžiaus žmonės. Gaila, jauniuoji nematyti, išskyrus pranešėjų ir vaikučius, dalyvausius programoje.

Scenos fone garbingojo Lietuvos kankinio vysk. Vincento Borisevičiaus portretas. Kairėje stendas su užrašu: „Komunizmo nusikaltimai ir resovietizacija“.

Jeinančius svečius, Seimo narius salė šiltai sutinka plojimais. Konferenciją gražia religine ižanga pradėjo Vytautas Petronis, LKDP Utenos skyriaus valdybos

Jis žuvo už Lietuvos laisvę

Joja, Seimoje augo trys berniukai. Jurgis buvo vidurinysis. Mokesi Utenos gimnazijoje. Buvo tvarkingas, darbštus mokinys. Turėjo gražų balsą. Mokyklos chore jam patikėdavo nel solo partijas. Draugų buvo mylinas ir gerbiamas, ypač mergaitės žavėjo jo grazus elgesys, jo muzikinis talentas.

1944 m. baigęs Utenos gimnaziją, keli mėnesius dirbo mokykloje Škiemonių septynmetėje mokykloje. Po kurio laiko apsisprendė ginti Tėvynę nuo priešų. Išėję į mišką, Jurgis pasirodė kaip drąsus, sumanus partizanas. Ne tik savo draugų kovotojų, bet ir kaimo žmonių tarpe buvo žinomas kaip nuostabiai geros sirdžių jaunuolis, šaunus partizanas. Jis vadindavo „mūsų Jurgelis“.

1946 metų spalio 1 d. partizanų burys pateko į priešo pasalą. Bebėgant iš apsiusties, budelio kulką pervėrė jauno kovotojo krūtinge. Jurgelis žuvo pačiam jaunystės žydėjime. Jam éjo tik dvidešimties. Jis kartu su kitu kritusiu partizanu Domu Bagociūnu buvo slapta palaidoti Stabulankų kaimo kapinėse, aukštame kalnelyje.

Prieš metus iš ažuolo dailiai išdrožti du skulptūriniai paminklai papuošė jaunu didvyrių kapelius. Vasaromis kalvotus laukellus papuošia javų bangojanti jūra. Rudenys įvairiausiomis spalvomis nudažo pakelės ir kapinaičių slaitus, o melyna dangaus aureole, tarsi graudi Konstantino Ciurlionio simfonija, nusileidžia virpančiais lašelių ant žalių žalių kapelių, kad suvilkytų besiskleidžiančius pavasario aušroj žibuolės. Taip miega Tautos didvyriai numylėtoje Tėviškės žemelėje, sapnuodami jų iškovotą laisvęs ryta.

Vytautas PETRONIS

Prisiminkime Oskarą Milašių

Kovo mėnesio 2 dieną sunako 55 metų nuo Oskaro Milašiūs mirties. Tai vienas žymesnių XX amžiaus pradžios prancūzų ir kartu Europos simbolinės, filosofinės krypties poetų... Iš tėvo pusės buvo lietuviškos kilmės, motina — žydų tautybės. Giemė ir augo Vitebsko srityje,

Cerėjos dvare. To meto dvaruose vyrauso lenkiška dvasia. Todėl vaikystėje kalbėjo lenkiškai. 11 metų tėvas atsivežė į Paryžių. Cia baigė humanitarinius mokslus. Raše poeziją, dramas. Išgarsėjo kaip prancūzų poetas, iš dramos kūrinių ypač populiaru buvo misterija „Miguel Man-

jara“, kuri buvo statoma netik Paryžiuje, bet ir kituose Europos teatruse.

Kada Lietuva pradėjo atbusti ir pradėjo kurti savo nepriklausomybę, Oskaras Milašius, jausdamas save esant lietuviškos kilmės, įsitraukė į nepriklausomybės atstatymo darbą. Paryžiaus literatiniuose sambūriuose jis nuolatos kėlė Lietuvos istoriją, praeitį, jos kultūrinį palikimą. Silpnai temokėdamas lietuvių kalbą, vertė lietuviškas pasakas, dainas, iškeldamas etnografinės, archainės savybes, ju meninį grožį.

Diplomatiniče veikloje Oskarui Milašiui priklauso išdeli nuopelnai, alkavę at Lietuvai Klaipėdą ir Kupiados kraštą.

Siandien jo asmenybė turi būti mums kilmin pavyzdžiu, ypač besimokančių jaunių, kaip reikia mylėti savo Tėvynę, domėtis jos praeitim, saugoti kultūrinių palikimų, kovoti už tautos egzistenciją, saugoti jos laisvę.

Petras VYTENAS
V. Petronio ekslibrisas.

Komunizmo nusikaltimai ir resovietizacija

Primininkas. Po to buvo sugiedota giesmė „Marija, Marija“. Katalikiškojo darželio-mokyklos vaikai padeklanno specialiai šiai dienai skirtą Liudgardos Juodkienės poemelę „Tėvynė“. Po vaikų autorės skaite savo kūrybos eiles. Trentinių choras atliko meninę dalį, sudainiudamai graudžias, trentinių ilgesį ir nedalią nusakančias dainas.

Pranešimą perskaitė Dalius Stančikas apie vyskupo Borisevičiaus kilmą asmenybę, jo veiklą, jo pastangas gelbėjant nuo mirties kai kurriuos žmones. Vienok, bolševikinis teismas to neįvertino ir nuteisė jį žiauriausiai mirčiai. Iki šiaudien nežinomas jo kapas, o tik spėjama.

Inga Bogomolovaitė labai gražia lyriška kalba apskė apie rezistencijos dvasinį gyvenimą, partizanų priesaiką, jų maldas, jų šventes prie stalo tonis kraupiomis slygomis, kaip jie sutikdavo mirtį, net su malda lupose. Vienok piktoji dalis žmonių visai juodino juos ir pyle baisią smeižių kampaniją.

Panelė Nijolė Gaškaitė savo pranešime labai įdomiai atskleidė baisumus pokario metais, kuriuos vykdė pulkininko Sokolovo provokacinė sadistinė KGB banda, apsiometusi partizanais. Ji žiauriausiai metodais kankino, šaudė ir naikino Lietuvos gyventojus, išprovokuotus per sukurtus provokacinius bun-

kerius. Tai buvo Anykščių, Utenos ir kitose Lietuvos vietose.

Seimo narys Antanas Stasiukis labai realiai apibudino dabartinę Lietuvos nepriklausomybės padėtį, nusakydamas LDD partijos pragaistių veiklą Lietuvai.

Seimo narys Juozas Listavičius ir Juozas Starkauskas kalbėjo apie mūsų archyvų padėtį.

Gėlės — buvo visų susirinkusių dėkingumas. O Lietuvos linas iš susirinkusių lėpų ir širdžių tarsi sujungė visus, tarsi pažadino vilčiai — laisvės niekam neatiduosime.

Mykolas SPRINDYS